

nemlig Grundejerne, idet disses Ret til at raade over deres Ejendomme herefter vil være temmelig illusorisk — jeg skal senere komme tilbage til at paavise dette. Jeg skal nu i korte Træk tillade mig at minde om disse Loves og Lovforslags Bestemmelser — Billedet bliver nemlig klarere, naar man ser det hele i Sammenhæng.

Den første af Lovene vedrørende dette Forhold er af 9. Juni 1916, den saakaldte Huslejelov, med dens Tillæg af 22. December 1916, altsaa den nugældende Lov. Derved fratages der Ejerne Retten til at fastsætte Lejesummens Størrelse i alle Nybygninger og opsiges Lejemaal i deres Ejendomme, for saa vidt det angaar Beboelseslejligheder. Derefter fulgte der en Lov af 22. Juni 1916, saa vidt jeg erindrer, hvorefter Kommunerne er berettigede til at yde Skattelempler til Byggeforetagender, der har til Formaal at tilvejebringe Beboelseslejligheder. Jeg ved, at Københavns Kommune har benyttet sig heraf; men jeg tør sige, at denne Lov har ikke virket efter de Forventninger, der dog formodentlig maa være satte til den fra Københavns Kommunes Side, da det jo var denne Kommune, der gav Anledning til Lovens Fremkomst. Thi, som den højtærede Minister for lidt siden var inde paa, er Boligmangelen ikke alene lige saa stor, efter at denne Lov er givet, men den tager endog stadig til. Ved Oktober Flyttedag var der 250 husvilde Familier, som Kommunen maatte skaffe Tag over Hovedet; men saa vidt jeg har faaet Kundskab om Boligforholdene, vil der til April Flyttedag antagelig mangle ca. 500 Lejligheder. Det turde være det bedste Bevis for, at Loven ikke har virket efter sin Hensigt, thi det var vel Meningen, at den skulde afhjælpe Bolignøden i Stedet for at fremme den; men det har den ikke gjort. Jeg tror, at det, som jeg ved givne Lejlighed har gjort opmærksom paa, ligger i, at Sagen ikke er grebet saaledes an, som det havde været formaalstjenligt; men paa det Tidspunkt var der vel ikke noget at gøre. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa det, fordi det ikke ligger direkte for her; jeg har kun berørt det, fordi det staar i Forbindelse med de øvrige Love og Lovforslag vedrørende denne Sag.

Efter det her i Landstinget den 18. December 1916 fremsatte Lovforslag om Fastsættelse af Husleje fratages der, foruden det før nævnte, Ejeren Retten til for det første at fastsætte Lejesummens Størrelse i Nybygninger, for det andet Retten til at opsiges Lejemaal vedrørende

Forretningslokaler, naar Lejeren er en offentlig Institution, for det tredje Retten til at forbedre og ombygge sin Ejendom og for det fjerde Retten til at kræve de Bestemmelser i Lejekontrakten overholdte, der angaar Forbud mod Fremleje af den lejede Lejlighed eller Dele deraf. Og ved nærværende Lovforslag fratages der Ejeren paa en enkelt Undtagelse nær Retten til at nedrive sin Ejendom. Tilbage bliver, saa vidt jeg kan skønne, for Ejeren kun Ret til at indkræve Husleje, sørge for Ejendommens Pasning og Vedligeholdelse samt at betale Skatter og Renter. Ellers har han egentlig ikke noget direkte med Ejendommen at gøre, i alt Fald ikke saaledes, at han selv kan beslutte overfor Forhold vedrørende Ejendommen. Jeg mener, at man derved er gaaet Husejerne for nær, og jeg tør tilføje til ingen Nytte. Hvis Bestemmelserne havde haft den tilsigtede Virkning, skulde jeg ikke have anket over dem, men det har de ikke; jeg mener tværtimod, at som de faktiske Forhold har udviklet sig, har de forværret Tilstanden, og der maatte have været andre Midler til at afhjælpe Boligmangelen med.

Hvad nu det foreliggende Forslag angaar, maa jeg sige, at det dog til en vis Grad er beslægtet med Loven om Lempler vedrørende de kommunale Ejendommsskatter. Den Lov havde nemlig det Formaal at fremme Byggeriet, medens det her foreliggende Forslag har til Formaal at hindre Boligernes Antal i at blive formindsket, altsaa hindre, at Bolignøden bliver større paa Grund af Nedbrydning af Ejendomme med Beboelseslejligheder. Derfor kan jeg ikke have noget imod det Princip, der er nedlagt i denne Lov. Jeg kan ikke sige, at det er et Skridt i den rigtige Retning, eftersom det er en March paa Stedet, men det er dog bedre end en March tilbage, og det er det, man har foretaget ved de andre Love.

Der er dog nogle Punkter i Lovforslaget, der er beslægtede med flere af de andre Love, og der er et enkelt Punkt, som ligner dem deri, at det er en uødvendig stærk Indgriben i de bestaaende Ejendomsforhold. I § 1, første Stykke, staar der, at „Nedrivning saavel af Beboelseslejligheder som af andre Bygninger i den paagældende Kommune“ o. s. v. Det kan ikke forstaas anderledes, end at det er alle Bygninger i den paagældende Kommune, overfor hvilke Kommunalbestyrelsen kan nægte Ejeren Tilladelse til at foretage indgribende Forandringer, især Ned-